

# PERSONATGES SINGULARS

Salvador Butí

Professor del Departament d'Enginyeria Química de la UPC i integrant del grup de recerca AMPC (Anàlisi de Materials de Patrimoni Cultural).

## JOAN VIRELLA I BLODA INCERTESES MEGALÍTIQUES<sup>1</sup>

|107

Una excursió per si sola no té sentit si no va acompanyada de la visita a les restes d'un castell, una ermita, un indret insòlit...

Els corrents oficials volen emmascarar l'excursionisme com una activitat esportiva, i de fet ho estan aconseguint. En Joan Virella era un excursionista, però no un esportista. Per a ell una excursió no era un esforç físic, una competició on calia superar d'altres participants amb destresa o força, encara que fos formant part d'un equip. Una excursió era un pas més en el coneixement del seu entorn, del seu país.

El paisatge és producte de la geologia, però també és el resultat de l'acció humana que durant segles l'ha anat transformant i utilitzant. És aquest resultat el que interessava al Joan, el que li feia notar la presència humana o la seva empremta.

Fou un home producte del seu temps, autodidacte i supervivent, tossut i amb les idees clares. La manca de recursos no li impedia anar al Pirineu, especialment a la Vall d'Aran, amb la seva Mobylette que amb els anys va evolucionar cap a un 4 x 4 vermell.

La dèria de deixar-ho tot escrit i fotografiat en una època on la informàtica no sortia ni a les novel·les de ciència-ficció, donava transcendència a les seves excursions. En una excursió no obtenia únicament el plaer de la contemplació del paisatge o de la sensació de llibertat que li proporcionava l'aire fresc en contacte amb la seva cara, sinó que en arribar a casa seva explicava sobre el paper les seves impressions, catalogava els llocs per on havia passat, buscava informació sobre la història de masies, castells, ermites... Classificava les fotografies que feia (sempre de la mateixa mida i en blanc i negre, és clar) i tot plegat ho ordenava de forma que fàcilment pogués tornar a trobar-ho. Tenia la sensació que havia posat el seu gra de sorra perquè aquest país conservés la seva memòria; li agradava pensar que algú algun dia podria aprofitar-ho.

Durant molts anys va ser l'ànima de la Marxa d'Orientació per Descripció de la Talaia. Es passava bona part de l'any explorant el terreny per trobar el millor itinerari per tal que el dia de la marxa els participants s'emportessin de l'excursió una bona impressió i un millor coneixement del país.

Del Joan es pot dir que va morir com va viure. Mentre els marxadors sortien a resseguir l'itinerari que els portava de control a control, passant des de Pontils al Montclar fins a Santa Perpètua de Gaià, ell, que anava amb un petit grup que obria el recorregut de la marxa, va caure fulminat, senzillament va desaparèixer.

Aquestes impressions han estat conscientment i deliberadament escrites sense consultar cap document ni cap apunt, deixant que l'acció depuradora del temps fes el seu efecte. Han passat vint anys des de la mort del Joan Virella, el temps suficient per veure la seva personalitat juntament amb les conseqüències de les seves accions. La seva dèria de conèixer el país el portà des del primer moment de la seva fundació a treballar per l'Institut d'Estudis Penedesencs, on va organitzar i conduir la secció d'excursionisme.

Què es recordarà amb el pas del temps d'en Joan Virella? En el seu cas no ha deixat grans obres escrites, ni ha construït grans edificis. No ha conduït masses darrere seu ni s'ha distingit com a polític amb idees renovadores. Possiblement aquest record no passarà mai de l'àrea vilanovina i a tot estirar penedesenca. Quedarà d'ell algun escrit als butlletins de la Talaia o al programa de l'aplec de Lurdes, algun a la revista *Muntanya* del

CEC o en publicacions de l'Institut d'Estudis Penedesencs o també alguna referència com aquesta escrita poc després de la seva mort recordant-lo alguns anys després per algú que el va conèixer personalment.

Però potser el més important no és el que es recordarà d'ell sinó el que ha estat, una peça d'un engranatge que amb la seva aportació ha permès que en aquest país no es perdi la consciència del que hem estat i del que som, algú que amb la seva actitud ha rebut i ha sabut transmetre uns valors que formen part de la nostra cultura. Molts dels excursionistes que avui van a la Talaia potser no ho saben, potser no se n'adonen i potser ningú no els ho explicarà mai, però la manera de fer de la casa que capten, es fan seva i transmeten amb les adaptacions imprescindibles a les circumstàncies del moment, és producte de l'aportació d'homes com en Joan. Potser formar part d'aquest engranatge és el més important. Haver estat una peça que ha transmès aquesta idea que per estimar més el teu país el millor és conèixer-lo i que per conèixer-lo la millor forma és caminar.

En el seu taller construïa peces que permetien que màquines més grans formades per un conjunt de peces funcionessin. En les circumstàncies de la seva vida, en la seva època peces com ell han estat fonamentals.

---

#### Notes:

<sup>1</sup> Frase que deia el Joan Virella quan descobria una pedra semblant a un dolmen.



Joan Virella i Bloda.  
Foto de Rosa Farriol